

Aman

Macovei

Minovici

clasele

CP, I, II III, IV

aria curriculară/ disciplina

AVAP

DP

MM

RITM ȘI ARMONIE LA MUZEU

Activități integrate la Muzeul Theodor Aman

Muzică și mișcare, Arte vizuale și abilități practice, Dezvoltare personală
Clasele Pregătitoare - a IV-a

Subiectul lecției: *Ritm și armonie la muzeu*

Conținutul muzeal vă arată cum puteți integra mai bine Muzica și mișcarea într-o activitate alături de alte discipline.

Conținut muzeal

Ce-a fost la început: violoncelul sau cobza?

Casa lui Theodor Aman are ascunse în ea multe mesaje secrete. Deși la *îndemâna* privirii, ele nu se dezvăluie oricui. O parte dintre aceste secrete țin de simbolistica muzicii. Inclusiv holul de la intrare este înzestrat cu astfel de simboluri, deoarece aici îl avem reprezentat pe însuși Zeul Apollo, patronul artelor, dar și o alegorie a muzicii. De altfel, muzica este o artă mult îndrăgită de Theodor Aman, astfel încât peste tot în muzeu poți găsi obiecte pe care artistul a lăsat indicii muzicale. Chiar și biroul la care a lucrat, precum și dulapul gotic, ambele sculptate de el, conțin trimiteri la armonia muzicii.

Absolut tot ce se regăsește în muzeu este conceput de Theodor Aman. El și-a dorit să fie, întocmai ca artiștii din Renaștere, un *artist total*, adică să se afirme pe tărâmul mai multor arte. Pe lângă faptul că a fost un foarte bun pictor, a fost și un excelent sculptor. Aman și-a înfrumusețat locuința cu piese de mobilier create chiar de el, bogate în delicate elemente decorative. Astfel, această casă, devenită între timp muzeu, este o operă în sine.

Renașterea

Renașterea a fost o perioadă din istoria Europei. A început în anii 1300, în timpul Evului Mediu târziu și s-a încheiat în secolul al XVII-lea. În timpul Renașterii a existat o reînviere a interesului pentru Grecia și Roma antică. Europeanii din Renaștere au preluat idei de la popoarele antice și le-au dezvoltat pe ale lor. Pictorii, sculptorii, arhitecții, inginerii, filosofii și scriitorii creează o lume nouă, plină de culoare, în care toate artele renasc. Se fac descoperiri științifice și geografice importante și sunt create opere de artă grandioase, adevărate capodopere care au rămas până în zilele noastre un punct de reper pentru generațiile viitoare.

Patrimoniul
merge la școală

MUZEUL
MUNICIPIULUI
BUCUREȘTI

Aman

muzeul

Macovei

Minovici

clasele

CP, I, II III, IV

aria curriculară/ disciplina

AVAP

DP

MM

Un violoncel cu vârstă venerabilă

Theodor Aman s-a născut într-o familie înstărită și iubitoare de frumos, iar Despina, mama sa, care prețuia atât literatură, cât și muzica, s-a ocupat cu multă seriozitate de educația copiilor ei. Theodor, cel mai mic dintre copii, învață să cânte la violoncel și nu va renunța niciodată la această pasiune pentru muzica clasică.

În muzeu se găsește astăzi violoncelul la care a cântat mult timp pictorul. Se află chiar în atelierul artistului și nu întâmplător a fost ales acel loc pentru a fi expus. Aici în atelier aveau loc serate muzicale sau dansante și baluri costumate unde lumea bună se aduna ca într-o mică sală de concerte. Coardele violoncelului, pe care Theodor Aman îl iubea atât de mult, vibrau dulce la atingerea degetelor sale. Uneori era acompaniat și de fiica sa vitregă, soprana Zina de Nory.

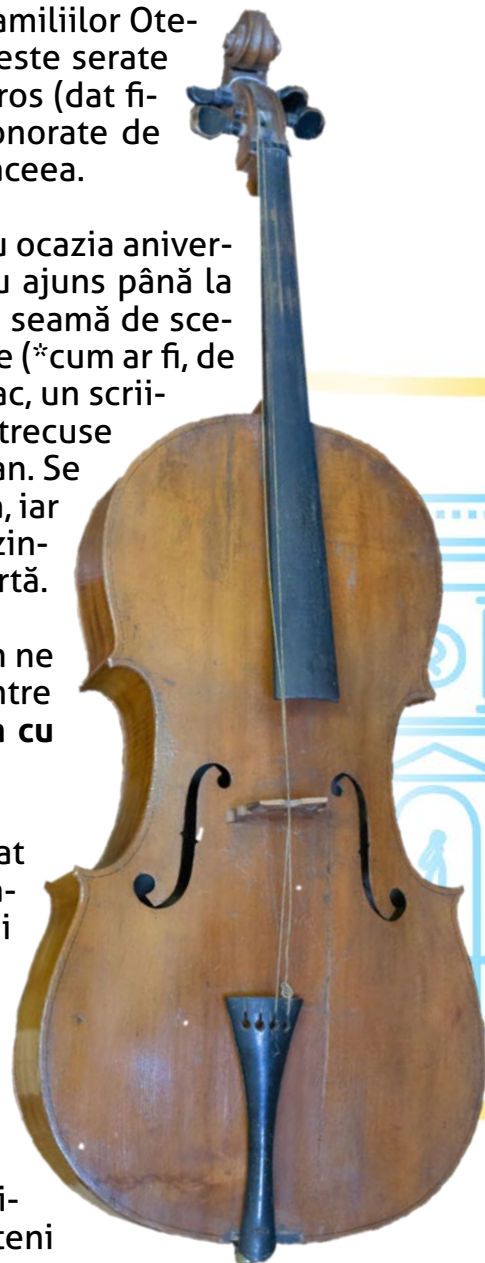
În Bucureștiul de secol XIX, pe lângă celebrele baluri de la Curte, mai aveau loc astfel de evenimente și în somptuoasele palate ale familiilor Oțeleșanu și Suțu. În casa pictorului Aman, aceste serate sau baluri nu aveau un public foarte numeros (dat fiind spațiul redus), dar cu siguranță erau onorate de persoane cu un statut important la vremea aceea.

Cele mai animate petreceri aveau loc și cu ocazia aniversării artistului. Mărturii ale acestor momente au ajuns până la noi, fiind surprinse de către Theodor Aman într-o seamă de scene de gen, în ulei pe pânză sau în acuarelă pe hârtie (*cum ar fi, de exemplu, lucrarea **La o serată** - Planșa 1). Cezar Bolliac, un scriitor de atunci, povestea într-un articol de ziar cum petrecuse la ziua onomastică sărbătorită în casa lui Theodor Aman. Se pare că dansul și veselie au ținut de la ora 9 seara la 6 dimineața, iar cei de la Capșa s-au întrecut de cu seara până dimineața să prezinte bucate și deserturi spectaculoase, ridicate la rang de mare artă.

Pe lângă prezența sa fizică în atelier, violoncelul lui Aman ne însoțește prin muzeu și în câteva lucrări ale artistului, una dintre ele fiind cea intitulată: **În atelierul pictorului. Doamna Aman cu nepotul** (Planșa 2).

Atelierul lui Aman are o poveste interesantă: proiectat chiar de artistul însuși, acesta are forma unui cub perfect cu latura de 7 metri. Tocmai această formă specială îi oferă încăperii o acustică deosebită pentru interpretări muzicale. Atelierul are fereastra așezată foarte sus, iar prin ea intră doar lumina de nord, considerată a fi cea mai bună de către pictori, pentru faptul că rămâne constantă pe toată durata zilei. Este cu atât mai special, cu cât este primul atelier de acest fel de la noi.

De obicei, pentru a picta, Aman se așeza în mijlocul atelierului. Existau momente când artistul era vizitat de rude, prieteni

Muzeul
MUNICIPIULUI
BUCUREȘTI

clasele
CP, I, II III, IV

aria curriculară/ disciplina

AVAP

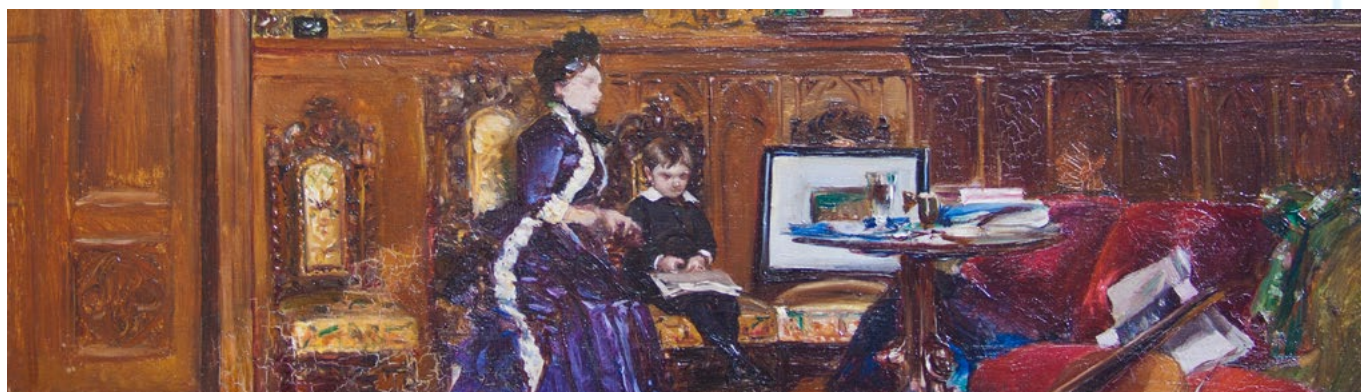
DP

MM

sau posibili cumpărători ai tablourilor sale care veneau pur și simplu să îl vadă lucrând. Artistul picta îmbrăcat într-o elegantă haină de catifea, legată cu un cordon de piele, iar în mâini purta mănuși albe. Un pic cam excentric, nu-i așa?

Lucrarea **În atelierul pictorului. Doamna Aman cu nepotul** (Planșa 2) ne lasă să întrevădem doar un colț din atelierul mare al pictorului. Pe o canapea roșie, se sprijină violoncelul și arcușul, iar în fața ei stă o măsuță rotundă cu diverse obiecte mici și cărți. Coada violoncelului pare să se sprijine pe un vraf de partituri în dezordine, semn că abia au fost așezate acolo după un moment muzical. Pe parchet putem zări un covor țărănesc, în culori foarte vii. Alături de un copil, stă Ana Aman, soția artistului, îmbrăcată într-o frumoasă și elegantă rochie violet. Deasupra lambriurilor de lemn realizate chiar de mâna lui Aman, pe tapetul policrom (*care are mai multe culori) putem zări numeroase alte lucrări ale artistului, ușor de identificat. Se pare că lui Theodor Aman îi plăcea să își picteze foarte des atelierul, de fiecare dată altfel. Prin acest fel avea o reprezentare fotografică a acestuia, dar și a ultimelor lucrări realizate.

muzeul

Macovei

Minovici

clasele

CP, I, II III, IV

aria curriculară/ disciplina

AVAP

DP

MM

Balurile de altădată

După 1840, în București se instaurează treptat o tradiție mai puțin cunoscută până atunci: balurile. Aceste baluri erau de obicei sezoniere și puteau fi simple sau mascate. Ele se țineau fie la Palatul regal (domnesc), fie în casele boierilor ori în incinta teatrelor. La ele participa lumea bună a capitalei, aristocrați sau personalități artistice, politice, culturale. Sezonul balurilor bucureștene se desfășura între sărbătorile de iarnă și până la venirea Paștelui. Se dansa vals, cadril, mazurka, cotillion, iar doamnele își rezervau partenerii de dans cu o zi înainte, în carnetul de bal. Mâncărurile rafinate erau nelipsite, iar ținutele de bal erau dintre cele mai extravagante.

În cântec de cobză

În Muzeul Theodor Aman se găsesc, pe lângă lucrările artistului, și o serie de obiecte care îi serveau acestuia drept recuzită. Nu erau pentru a pune în scenă piese de teatru, ci pentru „a-și regiza” tablourile. Un astfel de obiect este și **cobza**. Aman o cerceta în detaliu atunci când avea de pictat un tablou în care ilustra o petrecere la țară sau un cobzar pe care voia să ni-l lase spre amintire pentru talentul său.

Cobzarul lui Theodor Aman (Planșa 3) pare încă să cânte vesela melodie. Cu cobza sprijinită pe un picior, face să răsunе coardele instrumentului cu mâna dreaptă. Este îmbrăcat simplu, țărănește, pe cap purtând o pălărie maro cu boruri largi, iar în picioare, cel mai probabil, opinci. Pare atât de prins de cântecul său încât nici măcar nu îl privește pe artistul care se grăbește cu gesturi largi să-i surprindă patosul. Dacă la început, portretele lui Theodor Aman erau cât se poate de realiste, în acest tablou se simte cum pictorul alege să urmeze mai degrabă maniera impresionistă de a prezenta realitatea. Pictorii impresionisti nu mai căutau o asemănare „fotografică” cu ceea ce observau. Îi interesau jocurile luminii, felul cum culorile trec dintr-una într-alta și par să vibreze. Uneori un tablou se poate interpreta întocmai ca o partitură muzicală. Culorile și umbrele lor au propria lor vibrație asemenea sunetelor muzicale.

Cobza este un instrument muzical cu corzi ciupite, înrudită în mai mare sau mai mică măsură cu sitarul indian și oud-ul arab. Spre deosebire de acestea, cobza are gâtul îndoit. În Țările Române, lăutarul era cel care cânta la cobză. Lăutarul era cobzarul, scripcarul era cel care cânta la vioară, iar muscalagiul cânta la nai. Împreună formau un taraf, iar muzica acestor tarafuri era mult îndrăgită în secolele XVIII-XIX la noi. Istoria și celebritatea cobzei se leagă de numele unor muzicanți înzestrați, printre care și Barbu Lăutarul, starostele și cobzarul din Moldova anilor 1800.

Sugestie: Vizitați Muzeul Anton Pann unde sunt expuse astfel de instrumente muzicale, pe care le puteți asculta la fața locului. Sesizați diferențele dintre aceste instrumente.

Patrimoniul
merge la școală

MUZEUL
MUNICIPIULUI
BUCUREȘTI

Aman

Macovei

Minovici

muzeul

clasele

CP, I, II III, IV

aria curriculară/ disciplina

AVAP

DP

MM

Petrecerile țărănești erau pline de voieșie și muzică. Acest lucru îl putem observa cu ușurință și în lucrarea lui Theodor Aman intitulată: **După culesul viei** (Planșa 4).

După munca istovitoare a culesului viei, țăranii se odihneau și petreceau. În această scenă câmpenească, participă aproape tot satul, de la mic la mare. La umbra unor copaci, în jurul unui car cu un butoi de vin, un grup de țărani sărbătorește culesul viei. În dreapta carului, stau cobzarul și scripcarul. Călare pe butoiul cu vin stă de-a dreptul un copil. De altfel, la această petrecere participă copiii de toate vârstele, cel mai mic dintre ei este chiar un prunc la sânul mamei sale.

În centrul tabloului, bărbați și femei, îmbrăcați în port tradițional, împărtășesc bucuria momentului. Voia bună e în toi, căci tocmai s-a încins o horă veselă. Cu adânci rădăcini pe aceste țărmuri, hora se dansează de peste 5000 de ani sub această formă circulară, fiind o formă de adorare a Soarelui. Soarele este unul dintre cele mai întâlnite simboluri care se găsesc pe obiectele tradiționale românești. De obicei, el este reprezentat sub formă de cerc, stea sau ca un chip rotund.

Este mult dinamism în tabloul lui Theodor Aman. Auzim parcă în această mișcare chiotele de încântare ale dansatorilor și cântecele lăutarilor care se înțetesc. Parcă ne-am prinde și noi în horă în această senină zi de toamnă și lipsită de griji, dacă am putea uita pentru o clipă cărui timp aparținem.

VOCABULAR:

serată = reuniune, întrunire cu caracter muzical, literar.

alegorie = procedeu artistic constând în exprimarea unei idei abstracte prin mijloace concrete.

simbol = semn, obiect, imagine etc. care reprezintă indirect o noțiune, o idee, o însușire, un sentiment.

acustică = calitatea de a înlesni o bună audiere.

soprană = femeie cu voce înaltă, strălucitoare.

cobză = instrument muzical cu coarde, asemănător lăutei, având cutia de rezonanță foarte bombată, folosit mai ales la acompaniament (prin ciupirea coardelor).

cobzar = lăutar care cântă la cobză.

patos = însuflețirea pasionată.

scripcar = lăutar care cântă la vioară.

dinamism = putere vitală, forță de acțiune, de mișcare.

Muzeul Municipiului
București

